

рений і нікому не підлягаючий, і ні богам, ні царям, а тільки дитячий розум людства дав унести себе сонній уяві і створив богів на небі та став побожним в нерозумний і понижуючий спосіб.

Побожність людий та Іхні думки про богів не були все однакові. Чим більше чоловік пізнає себе і природу, тим дальше віходить від усього видуманого і чудесного. Боги зміняють ся. Суворий і заздрий Бог старого завіта уступає місце лагідному, про любов мріючому, бого-чоловікови Христови, який вже виразно вказує едність між божим а людським, між чоловіком і невидимими силами всесвіта. Нинішні церкви також не однакові. Се, що в одній церкві вважається побожністю, в іншій церкві опрокидується як нерозумне ідолопоклонство. І побожність одних людий видається безбожністю іншим людям. Православні називають католиків безбожниками, ті-ж подібно відносяться до протестантів і кажуть, що протестантизм є перевідним містком з віри в невірство. А всі вони несъвідомо госять сю одну велику правду, що які люди, такі Іх боги і така Іх віра. Досьвід і наука змінюють не тільки спосіб життя людий, але та-юж і Іхні погляди на релігію і побожність. Людство іде в напрямі правдивої побожності, яка містить ся у пізнаню єдності і нероздільності між Богом-Світом і чоловіком, а яку ширить наука новіших часів.

Дотеперішня релігія заступала місце науки серед темних мас народу і суперечність між церквою і школою завжди є очевидною, хоч і як попи намагають ся її закрити, допасовуючи нові наукові